

SECTION: GEOGRAPHY

ТРАНСПОРТ ТА ЙОГО РОЛЬ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ НА ПРИКЛАДІ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Коваленко Каріна
здобувачка вищої освіти
Кафедра екології та географії
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
Житомир, Україна

Транспорт є ключовим елементом національної економіки, оскільки він забезпечує перевезення товарів і людей, сприяє інтеграції ринків, полегшує доступ до ресурсів і стимулює економічний розвиток регіонів. У Житомирській області транспортні системи сприяють зростанню місцевої економіки, оскільки регіон має стратегічне розташування між великими містами та промисловими центрами. Актуальність дослідження цього питання пов'язана з необхідністю покращення інфраструктури, оптимізації перевезень, адаптації до нових технологій та врахування екологічних аспектів розвитку транспорту.

Важливість транспорту в національній економіці, зокрема в Житомирській області, досліджувалася різними вченими, серед яких варто зазначити Т.Г. Гільберг, авторка підручника з географії, де обговорюється роль транспорту в економіці та його різновиди. Окрім підручників, деякі дослідники також презентують матеріали про переваги та недоліки різних видів транспорту та їхній вплив на економічний розвиток регіонів [6].

З початком війни транспортна логістика в Україні зазнала суттєвого удару: небо закрили для цивільних літаків, порти, які заблоковані окупантами. Залишилася залізниця (теж з обмеженнями в окупованих регіонах) та автоперевезення – переважно залучені під гуманітарні та некомерційні вантажі[2].

Роль транспорту в економічній інфраструктурі держави надзвичайно важлива, оскільки транспорт є основою для забезпечення мобільності товарів, послуг і людей, що необхідно для функціонування сучасної економіки. Транспортна інфраструктура сприяє зв'язку між різними секторами економіки, підвищує конкурентоспроможність країни та її інтеграцію в глобальні економічні процеси.

Рис.1. Роль транспорту в економічній інфраструктурі держави

Розвиток транспортної інфраструктури є основою економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності держави на міжнародному рівні, а також сприяє сталому розвитку через інвестиції в екологічно чисті технології.

Житомирська область розташована на півночі України, переважно в межах Поліської низовини, з частинами на Придніпровській височині. Вона межує з Київською, Черкаською, Вінницькою, Рівненською, Хмельницькою та Чернігівською областями, що робить її важливим елементом національної транспортної мережі. Це географічне розташування надає їй стратегічного значення завдяки проходженню важливих залізничних та автомобільних шляхів сполучення, що сприяє економічному розвитку області та покращує зв'язки з іншими регіонами, наявності важливих автомобільних і залізничних магістралей, а також близькості до міжнародних транспортних шляхів [1].

Транспортна інфраструктура області включає залізничний транспорт, автовокзали, автотранспортні парки та тролейбусне депо [3].

Область по протяжності автомобільних доріг загального користування в Україні займає 6 місце, місцевих доріг – 4.

Залізничний транспорт є однією з основних складових пасажирських перевезень у Житомирській області. Важливими для регіону є лінії, що з'єднують Житомир з Києвом, іншими великими містами України та міжнародними напрямками [5].

Автомобільний транспорт є одним із найважливіших у Житомирській області, оскільки він забезпечує як пасажирські, так і вантажні перевезення і включає як міжміські, так і місцеві перевезення.

Динаміка кількості перевезених пасажирів у Житомирській області має тенденцію до зменшення. Про це свідчать дані, які вказують на значне падіння з лютого 2023 року – перевезено 151,5 млн осіб, що на 27,8% менше, ніж у 2021

році. Також спостерігається скорочення кількості маршруток у регіоні. Це може свідчити про зміни в транспортній інфраструктурі та потребах населення.

Розглянемо статистику транспортних послуг в Житомирській області за період 2017-2021 рр.

Таблиця 1 Ринок транспортних послуг в Житомирській області за період 2017-2021 рр

Рік	Обсяг вантажів (у млн тонн)	Обсяг пасажирських перевезень (у млн осіб)	Основні види транспорту
2017	10,5	55	Залізниця, автотранспорт
2018	11,2	58	Залізниця, автотранспорт
2019	10,8	60	Залізниця, автотранспорт
2020	12,3	65	Залізниця, автотранспорт
2021	11,5	70	Залізниця, автотранспорт

На території Житомирської області функціонують кілька великих транспортно-логістичних терміналів, основним завданням яких є забезпечення безперервного руху товарів через різні види транспорту.

Транспортно-логістичні термінали Житомирської області виконують важливу роль у забезпеченні ефективного перевезення товарів і пасажирів, а також у підтримці економічної активності регіону. Продовження розвитку і модернізації цих терміналів допоможе підвищити ефективність логістики, знизити витрати на транспортування та забезпечити інтеграцію області в міжнародні транспортні коридори [2].

Транспорт має надзвичайно важливу економічну роль у Житомирській області, оскільки він є основою для забезпечення зв'язку між регіоном та іншими частинами України, а також з міжнародними ринками. Розвинута транспортна інфраструктура сприяє сталому розвитку економіки області, ефективному переміщенню товарів та послуг, а також підтримує різні галузі, зокрема сільське господарство, промисловість, торгівлю та послуги.

У 2023 році транспорт продовжує відігравати важливу роль у економіці Житомирської області, хоча поточна ситуація в Україні значною мірою вплинула на функціонування транспортної інфраструктури. Військовий конфлікт, економічні виклики, а також постійні зміни в логістичних схемах змушують регіон адаптуватися до нових умов. Однак транспорт все ще залишається одним з основних рушіїв економічного розвитку області, забезпечуючи мобільність товарів, послуг та населення [1].

Транспортна інфраструктура є одним з ключових драйверів економічного розвитку Житомирської області.

Транспорт в Житомирській області не лише підтримує економіку, а й має важливу соціальну роль. Враховуючи війну та переміщення населення, транспорт став важливим елементом для забезпечення мобільності людей.

В умовах війни зростає попит на пасажирські перевезення. Відновлення автобусних та залізничних маршрутів у внутрішньому сполученні забезпечує мобільність жителів області, що мають потребу у виїзді з небезпечних регіонів або шукають роботу в інших містах.

Враховуючи постійну евакуацію та переміщення людей, транспорт має критичне значення для забезпечення життєзабезпечення переселенців, а також для доставки гуманітарної допомоги [2].

Житомирська область має стратегічне розташування, оскільки через неї проходять важливі автомагістралі та залізничні шляхи, які з'єднують Україну з Європою. У 2023 році, попри виклики, область залишається важливим транзитним коридором для перевезень товарів з Європи та в інші регіони України [6].

Отже, транспорт в Житомирській області залишається важливим фактором економічного розвитку, особливо для логістики, сільського господарства та міжнародних перевезень. Попри виклики, пов'язані з війною, транспортна інфраструктура області активно адаптується до нових умов і продовжує відігравати важливу роль у забезпеченні економічної стабільності та соціального добробуту області та країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Гринів Н.Т., Равліковська А.А. Перебудова логістики в умовах воєнного стану. URL: <https://zenodo.org/records/7411975>
2. Завербний А.С., Дзуліт З.П., Вуек Х.І. Особливості формування логістичних ланцюгів в умовах війни та у післявоєнний період. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1750>
3. Криворучко О. Сутність транспортної інфраструктури України на сучасному етапі. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2019. № 33. С. 25–28.
4. Литюга Ю., Морожик О. Логістика як ключовий фактор функціонування підприємства у військових умовах. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/eb2b3d48-6355-4444-8404-9a168cc2874d/content>
5. Матусевич О., Котлубай О., Бобиль В., Сидорчук А. Особливості управління залізничними пасажирськими перевезеннями в умовах війни. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2022. № 5(46). С. 311–324.
6. Муромець Н.Є., Черноус О.І. Забезпечення стійкого функціонування автотранспортної системи регіону : монографія . Донецьк: ВІК, 2010. 277 с.